

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa, mint másodfokú bíróság Budapesten, a 2009. szeptember 4. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

í t é l e t e t:

A részben folytatólagosan megvalósított hivatali visszaélés büntette miatt **a vádlott** ellen indított büntető ügyben a Somogy Megyei Bíróság Katonai Tanácsa 2009. április 10. napján kihirdetett Kb.I.31/2008/18. számú ítéletét **megváltoztatja**.

A vádlottat az ellene részben folytatólagosan megvalósított hivatali visszaélés büntette (Btk.225.§) miatt emelt vád alól **felmenti**.

Az eljárás során felmerült 600 (hatszáz).-Ft bűnügyi költséget az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek van helye.

I n d o k o l á s:

A Somogy Megyei Bíróság Katonai Tanácsa a 2009. április 10. napján kihirdetett Kb.I.31/2008/18. számú ítéletével a vádlottat bűnösnek mondta ki részben folytatólagosan megvalósított hivatali visszaélés büntetében, ezért megrovásban részesítette.

A tárgyaláson a katonai ügyész a nyilatkozattételre 3 napi gondolkodási időt tartott fenn, majd a törvényes határidőn belül fellebbezést jelentett be a vádlott terhére súlyosításért, pénzbüntetés kiszabása érdekében. A vádlott és védője felmentés érdekében jelentettek be fellebbezést.

A Katonai Fellebbviteli Ügyészség a Kf. IV.42/2009. számú átiratában a katonai ügyészi fellebbezést módosítással tartotta fenn. Indítványozta, hogy a másodfokú bíróság az első fokú ítéletet változtassa meg, a vádlottal szemben kiszabott megrovást súlyosítsa próbára bocsátás intézkedésre, továbbá rendelkezzen úgy, hogy az eljárás során felmerült 600.-Ft bűnügyi költséget az állam viseli. Egyebekben az első fokú ítélet helybenhagyására tett indítványt.

A védő a másodfokú eljárásban előterjesztette fellebbezésének részletes írásbeli indokolását, amelyben egyrészt az elsőfokú bíróságnak a bizonyítékokat értékelő, mérlegelő tevékenységét támadta, másrészt kifejtette azon álláspontját, hogy az elsőfokú bíróság a vádlott bűnösségét a „hivatali helyzetével egyébként visszaél” fordulat eltúlzottan tág értelmezésével állapította meg, amely álláspontja szerint nem felel meg az alapelveknek. Ezért védence felmentésére tett indítványt.

A Katonai Fellebbviteli Ügyészségnek a nyilvános ülésen eljáró képviselője perbeszédében a másodfokú ügyészi átirattal módosított katonai ügyészi fellebbezést tartotta fenn, azzal a kiegészítéssel, hogy az eljárás során felmerült bünygyi költség megfizetésére kötelezni kell a vádlottat. Egyebekben indítványát megismételte.

A védő a nyilvános ülésen megtartott perbeszédében a fellebbezését fenntartotta és védencének bűncselekmény hiányában történő felmentésére tett indítványt.

A bejelentett katonai ügyészi, vádlotti és védői fellebbezések folytán a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa az első fokú ítéletet és az azt megelőző bírósági eljárást a Be. 348.§ (1) bekezdésében foglaltak alapján teljes terjedelmében felülbírálta.

A vádlottnak és védőjének a felmentésre irányuló fellebbezése a következők szerint alapos, míg a katonai ügyésznek a súlyosításra irányuló fellebbezése az alábbiak miatt nem vezethetett eredményre.

A katonai tanács tárgyalása során az eljárási szabályokat betartotta, a tényállást mérlegelési jogkörében állapította meg. Ennek során a szükséges bizonyítási eljárást lefolytatta, a bizonyítékokat megfelelően értékelte és indokolási kötelezettségének is eleget tett. Nem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a vádlott vallomására és az egyéb bizonyítékok tartalmára figyelemmel a történeti tényállást nem teljesen a vád szerint állapította meg. A Kaposvári Katonai Ügyészség B.IX.73/2008. számú vádirata szerint a vádlott „2008. május végén és június elején - két alkalommal - az intézet 23-as számú zárkáját áramtalanította”, a nem megfelelő zárkarend miatt, illetve mert a WC-ben égve maradt a villany. „A vádlott ezen cselekményével hivatali helyzetével visszaélve 10 fogvatartottnak jogtalan hátrányt okozott.”

A katonai tanács ezen vádirati tényállással szemben a lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeképpen azt rögzítette, hogy a vádbeli időben a vádlott rendetlenséget talált a körletben és „felhívta a 23-as számú zárkában fogvatartottak figyelmét a rendcsinálásra”. ... „Kilátásba helyezte, hogy amennyiben a rendetlenséget, illetve a nem megfelelő használatot nem szüntetik meg, úgy nem teszi lehetővé a tv-nézést, a kávéfőzést, oly módon, hogy a villanyt megszünteti.” Azt is rögzítette a tényállás részeként, hogy ; „A villany lekapcsolására azonban bizonyíthatóan nem került sor.”

Az iratok tartalma alapján megállapítható, hogy a vádlott a tárgyaláson nem kívánt vallomást tenni, a nyomozás során azonban teljes egészében tagadta a terhére rótt bűncselekmény elkövetését. Így nyilatkozata szerint soha nem történt olyan, hogy a rend helyreállítása érdekében a fogvatartottakat a villany lekapcsolásával fenyegette volna, illetve, hogy a villanyt lekapcsolta volna a zárkarend helyreállítása érdekében.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint a katonai tanács a rendelkezésre álló bizonyítékokkal összhangban foglalt állást, amikor a vádlott azon védekezését, hogy ő nem kapcsolt és nem is kapcsoltatott le villanyt a zárkában, elfogadta és akkor is a logika szabályainak megfelelően értékelte a bizonyítékokat, amikor a vádlott további védekezését nem fogadta el. Ily módon helyesen döntött az elsőfokú bíróság, amikor az áramellátás megszüntetésének kilátásba helyezése tekintetében nem fogadta el a vádlotti vallomást, hanem a kihallgatott tanúk vallomásait fogadta el a tényállás alapjául. A másodfokú bíróság ugyanis mindenben osztotta az első fokú ítélet 2. és 3. oldalán rögzített bizonyítékokat értékelő tevékenységét.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást a Be. 352.§ (1) bekezdés a./ pontja alapján a védőnek a nyilvános ülésen elhangzott nyilatkozatára tekintettel csupán annyiban tartja szükségesnek kiegészíteni, hogy; „A vádlottnak időközben a harmadik gyermeke is megszületett, így 3 kiskorú gyermek eltartásáról kell gondoskodnia.”

A Be. 351.§ (1) bekezdésében foglaltak szerint a másodfokú bíróság a határozatát az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásra alapítja, kivéve, ha az elsőfokú bíróság ítélete megalapozatlan, illetőleg a fellebbezésben új tényt állítottak vagy új bizonyítékokra hivatkoztak, és ennek alapján a másodfokú bíróság bizonyítási eljárást folytat le. A vádlott és védője a fellebbezésben új tényre, új bizonyítékokra nem hivatkoztak. Ezen túlmenően nyilatkozataikban vagy beadványaikban valamely konkrét megalapozatlansági okot sem jelöltek meg. Megállapítható tehát, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított és a másodfokú bíróság által kiegészített tényállás mindenben mentes a Be. 351.§ (2) bekezdésében írt hiányosságoktól, ezért azt a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa felülbírálata alapjául elfogadta. Egyébként a katonai tanács által rögzített történeti tényállást sem az elsőfokú, sem pedig a fellebbviteli katonai ügyészség nem vitatta.

Tévedett viszont az elsőfokú bíróság, amikor az általa megállapított tényállásból azt a következtetést vonta le, hogy a vádlott a tényállásban részletezett magatartásával elkövette a Btk.225.§-ába ütköző részben folytatólagosan megvalósított hivatali visszaélés büntettét és ezért őt megrovásban részesítette.

A Btk. 225. §-ában írt hivatali visszaélés büntettét az a hivatalos személy követi el, aki azért, hogy jogtalan hátrányt okozzon, vagy jogtalan előnyt szerezzen, hivatali kötelességét megszegi, hatáskörét túllépi, vagy hivatali helyzetével egyébként visszaél.

Nem kétséges, hogy a büntetés-végrehajtási testület tagja a fogvatartottakkal kapcsolatos munkájának végzése során hivatalos személynek minősül. Így a nevelői beosztást ellátó vádlottnál ez a minőség fennállt.

Az elkövetési magatartás vizsgálata során megállapítható, hogy a vádlott cselekményével kapcsolatban a „hivatali kötelességét megszegi” fordulat igényel részletesebb vizsgálatot, mivel a hatáskör túllépése elkövetési magatartás az

eljárás során fel sem merült. A hivatali helyzettel való visszaélés pedig ugyancsak nem állapítható meg az irányadó tényállás alapján, hiszen a vádlottnak feladata volt a zárkarend fenntartása is, ha már rendetlenséget tapasztalt, függetlenül attól, hogy nevelőként tevékenykedett.

Megállapítható azonban, hogy a vádlott által a körletben tapasztalt rendetlenség, vagyis a zárkarend megsértése miatt a fegyelmi lap kiállításának lett volna helye. A 11/1996. (X.15.) IM rendelet rendelkezik a büntetés-végrehajtási intézetekben fogvatartottak fegyelmi felelősségéről. Ennek 5-8.§-ai rendelkeznek a fegyelmi eljárás feltételeiről, illetve megindulásáról. A rendelet 7.§ (1) bekezdése azt tartalmazza, hogy a fogvatartott ellen a bv. szervezet személyi állományának a tagja köteles fegyelmi eljárást kezdeményezni, ha fegyelmi vétség elkövetését észleli, vagy fegyelmi vétség elkövetéséről tudomást szerez. A zárkában a rendetlenség észlelése alapja lehetett volna az okozókkal szemben fegyelmi eljárás kezdeményezésére. A már hivatkozott IM rendelet szövege alapján az a következtetés vonható le, hogy a vádlott hivatali kötelességét legfeljebb annyiban szegte meg, hogy fegyelmi eljárás kezdeményezése helyett az érintett fogvatartottakat azzal „fenyegette meg”, hogy lekapcsolja a villanyt, ha a rendetlenséget nem szüntetik meg. Ez a vádlotti magatartás, a nevelő részéről elhangzott kijelentés a fogvatartottak oldaláról igényli a vád tárgyává tett bűncselekmény törvényi tényállási elemeinek további vizsgálatát, vagyis a célzat meglétét, hogy a cselekmény jogtalan hátrány okozására, vagy esetleg jogtalan előny szerzésére irányult-e.

Az elsőfokú tárgyaláson lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként megállapított tényállás azt tartalmazza, hogy a vádlott a zárkarend megsértését észelve úgy szólította fel az érdekelt fogvatartottakat a zárkarend helyreállítására, hogy a televízió és a kávéfőző használatát biztosító áram elzárását helyezte kilátásba. Ez megfelelő tényállás megállapításánál alkalmas lehet a bírósági gyakorlat szerint a meg nem engedett fegyelmezési módszer megállapítására. A másodfokú bíróság álláspontja szerint a vádlottnak a tényállásban rögzített magatartása egy pusztán verbális cselekmény, amely semmiféle konkrét hátrányt nem okozott a fogvatartottaknak.

A hivatali visszaélés büntetnének megítélése és a törvény szövegének értelmezése során elfogadott az, hogy a jogtalan hátrány bekövetkezése, illetve a jogtalan előny tényleges megszerzése vagy a jogtalan hátrány okozása már nem tartozik a törvényi tényállásához, és az csak a büntetés kiszabása során értékelhető. Ebből azonban nem következik, hogy a vádlott a hivatali visszaélés törvényi tényállási elemeit megvalósította volna. A vádlotti kijelentésből önmagából ugyanis nem következik a jogtalan hátrány okozására irányuló célzat. A vádlottnak a beosztásából, hivatalos személy minőségéből adódóan fennállt az a lehetősége, hogy az érintett fogvatartottaknak akár jogszerűen, akár jogtalanul hátrányt okozzon. Ezzel szemben a vádlott magatartásából sokkal inkább arra lehet következtetni, hogy egy jogszerű célt, a zárka rendjének helyreállítását kívánta elérni az általa leggyorsabbnak és legegyszerűbbnek tartott módon. Az irányadó

tényállás és a bizonyítási eljárás adataiból arra sem lehet következtetni, hogy a zárkában lévő fogvatartottak alappal tarthattak valamely jogtalan hátrány bekövetkezésétől. A vád tárgyává tett cselekménynek sem előzménye, sem további következménye nem volt, a vádlott mindig kiváló színvonalon teljesítette feladatát. A vádlott részéről a jogtalan előny szerzése ugyancsak nem merült fel. A kifejtettek alapján megállapítható, hogy a vádlott cselekménye tekintetében a jogtalan hátrány okozásának célzata, mint törvényi tényállási elem nem állt fenn, ezért a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa a Somogy Megyei Bíróság Katonai Tanácsának ítéletét megváltoztatta és a vádlottat az ellene részben folytatólagosan megvalósított hivatali visszaélés büntette miatt emelt vád alól, a Be.6.§ (3) bekezdés a./ pontjára figyelemmel, a Be. 331.§ (1) bekezdése alapján - bűncselekmény hiányában - felmentette.

A másodfokú bíróság vizsgálta azt is, hogy a vádlott magatartásával más bűncselekményt megvalósított-e. Megállapította azonban, hogy sem a vádirati, sem az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás más hivatali, vagy esetleg katonai bűncselekmény tényállási elemeit nem tartalmazza, így a hivatali visszaélés büntette helyett más bűncselekmény megállapításának sincs helye.

A másodfokú bíróság észlelte, hogy a katonai tanács ítéletében elmulasztott rendelkezni az elsőfokú tárgyalás során tanúdíjként felmerült 600.-Ft bűnügyi költségről, ezért azt pótolta és a Be. 339.§ (1) bekezdésében foglaltak alapján úgy rendelkezett, hogy az eljárás során felmerült bűnügyi költséget az állam viseli.

A másodfokú bíróság ítéletével szemben a Be. 386.§ (1) bekezdés c./ pontja alapján fellebbezésnek van helye.

A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsának ítélete a Be. 372.§ (1) bekezdésén alapszik.

Budapest, 2009. szeptember 4.

Dr. Ruzsás Róbert hb. dandártábornok sk. a tanács elnöke, Dr. Mészáros László hb. ezredes sk. előadó bíró, Dr. Török Zsolt hb. ezredes sk. bíró

A Somogy Megyei Bíróság Katonai Tanácsának ítélete a rendelkező részben írt változtatással 2009. október 20. napján jogerős.

Budapest, 2009. október 26.

. Ruzsás Róbert hb. dandártábornok sk.
a tanács elnöke
A kiadmány hiteléül
Tóth Mihályné
tisztviselő